

NA RPW/83508/2024 P
Data: 2024-11-13

KOMENDANT
Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej
im. 27 Wołyńskiej Dywizji Armii Krajowej

617
Chełm, dnia 13. listopada 2024 r.

Egz. nr 2.

NA-NK.0910.7.2024

mjr SG Kamil DENEKA

Komendant
Placówki Straży Granicznej
w Białej Podlaskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat „Planowanie, organizowanie i przeprowadzanie kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej” zrealizowanej w trybie zwykłym w Placówce Straży Granicznej w Białej Podlaskiej, 21-500 Biała Podlaska, ul. Dokudowska 19, ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej na rok 2024.¹ Kontrolę na podstawie ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224 t.j.)² w terminie od 19 czerwca 2024 r. do dnia 31 sierpnia 2024 r., przeprowadził zespół kontrolerów w składzie³:

- 1) ██████████ - st. specjalista Wydziału Kontroli – upoważnienie nr 22/2024 z dnia 19 czerwca 2024 r. - kierownik zespołu kontrolerów;
- 2) ██████████ - specjalista Wydziału Kontroli – upoważnienie nr 23/2024 z dnia 19 czerwca 2024 r.⁴

Z uwagi na rodzaj i formę dokumentacji kontrola prowadzona była w oparciu o pozyskane materiały⁵ oraz dostępne bazy teleinformatyczne. Czynności kontrolne realizowano w wybranych dniach roboczych w siedzibie jednostki kontrolującej, w pomieszczeniach służbowych Wydziału Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej.⁶

W przyjętym okresie kontroli obowiązki kierownika jednostki kontrolowanej pełnił mjr SG Kamil DENEKA. Bezpośrednim przełożonym ww. był Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie.

Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w Księżce kontroli Placówki Straży Granicznej w Białej Podlaskiej zarejestrowanej pod numerem wg opisu Rdet NA-BPD/114/24 lp. 2, str. 1.

¹ Kontrola wynika z „Rocznego planu kontroli do realizacji przez Wydział Kontroli Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w 2024 roku”, z dnia 22.11.2023 r. (RPW/83164/2023) - l.p. 5 planu.

² Zwana dalej ustawą o kontroli w administracji rządowej.

³ Akta kontroli, dowód nr 2.

⁴ Akta kontroli, dowód nr 3.4.

⁵ Kompletna dokumentacja na potrzeby kontroli została dostarczona przez Placówkę SG w Białej Podlaskiej.

⁶ Średni czas kontroli oraz przerwy w realizacji czynności kontrolnych zawiera notatka służbowa załączona do akt kontroli.

I. Zakres kontroli:

Przedmiotem kontroli objęto weryfikację poziomu prawidłowości oraz terminowości realizacji obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów w zakresie związanym z tematem kontroli.

Ocenę prawidłowości, kompletności i rzetelności dokumentacji prowadzonej w jednostce kontrolowanej, w zakresie:

- 1) przyjętych rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych uwzględniających realizację zadań wyszczególnionych w temacie kontroli (ujęcie zadań w wewnętrznym podziale zadań, szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień, przyjęte formy współdziałania PSG z innymi organami/służbami/instytucjami w zakresie klp, doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy);
- 2) legalność, rzetelność i celowość planowania, organizowania, przeprowadzania i dokumentowania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - a) prowadzenie akt sprawy;
  - b) podstawy faktyczne planowania i przeprowadzania klp - planowanie i przygotowanie oraz sposób przeprowadzenia klp,
    - sposób dokumentowania przebiegu i wyników klp,
    - środki prawne stosowane w przypadku stwierdzenia nielegalnego pobytu cudzoziemca
- 3) formy oraz sposób sprawowania i dokumentowania nadzoru służbowego nad kontrolowaną działalnością.

Kontrolą został objęty okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 maja 2024 r.

II. Cel kontroli.

Celem kontroli była ocena prawidłowości realizowania oraz dokumentowania planowania, organizowania i przeprowadzania kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez funkcjonariuszy PSG w Białej Podlaskiej, w tym prawidłowość realizacji czynności służbowych oraz ustalenie jak kontrolowany podmiot przestrzegał zasad i procedur określonych przepisami.

Sprawdzeniu została poddana legalność, celowość i rzetelność realizacji zagadnień objętych zakresem kontroli oraz sporządzonych dokumentów, takich jak akta poszczególnych kontroli oraz ich ewidencjonowanie. Weryfikacji poddano dokumenty z działań, które zostały przeprowadzone w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 maja 2024 r. w wyniku których przeprowadzono 41 kontroli legalności pobytu, w których skontrolowano 96 osób, z czego zostało stwierdzone, że 66 cudzoziemców przebywało nie naruszając obowiązujących przepisów, a 30 cudzoziemców przebywało naruszając obowiązujące przepisy.

W oparciu o kryterium legalności, rzetelności i celowości weryfikacji została poddana również dokumentacja organizacyjno – funkcjonalna sporządzona w PSG w Białej Podlaskiej określająca zadania jednostki kontrolowanej związanej z realizacją zadań wyszczególnionych w temacie kontroli.

Sprawdzeniu poddano formy, poziom i skuteczność realizowanego nadzoru służbowego, w powyższym zakresie. Dodatkowo zebrane zostały informacje mające posłużyć do doskonalenia działalności służbowej jednostki organizacyjnej w kontrolowanej tematyce, ujawnienia ewentualnych nieprawidłowości, przyczyn ich powstania, zakresu, skutków oraz osób odpowiedzialnych za ich powstanie, a także sformułowania ewentualnych zaleceń zmierzających do ich usunięcia.

Ocena działalności PSG w Białej Podlaskiej dokonana została na podstawie ustalonego stanu faktycznego przy zastosowaniu przyjętych kryteriów i mierników kontroli.

Kontrola została przeprowadzona metodą dedukcyjną, przy wykorzystaniu techniki analizy dokumentów, danych zamieszczonych w systemach informatycznych Straży Granicznej oraz pobierania wyjaśnień/oświadczeń od osób uprawnionych, wyznaczonych do realizacji czynności służbowych oraz odpowiedzialnych za rozliczenie z wykonania zadania i sprawowanie nadzoru w tym zakresie.

Czynności kontrolne przeprowadzone zostały z wykorzystaniem dostępnych technik badawczych, takich jak:

- analiza sporządzonej oraz prowadzonej dokumentacji,
- analiza pisemnych wyjaśnień,
- weryfikacja istniejących rozwiązań organizacyjno - funkcjonalnych pod kątem zapewnienia prawidłowej realizacji zadań objętych przedmiotem kontroli.

Kontrola przeprowadzona została poprzez analizę sposobu realizowania oraz dokumentowania przez funkcjonariuszy czynności z klp na podstawie dokumentacji prowadzonej w formie papierowej, elektronicznej SOC CBD SG – KLP oraz w oparciu o analizę obowiązujących przepisów prawa.

W celu stwierdzenia stanu faktycznego zostały przyjęte również wyjaśnienia od mjr SG Kamila DENEKI – Komendanta Placówki SG w Białej Podlaskiej.

Powyższe stanowiło podstawę do oceny funkcjonowania kontrolowanego podmiotu w przedmiotowym obszarze.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Przyjęte do kontroli oceny to:

legalność – zgodność działania z przepisami prawa powszechnie obowiązującymi, przepisami prawa wewnętrznego, decyzjami oraz innymi rozstrzygnięciami podjętymi przez uprawnione podmioty;

rzetelność w realizowaniu zadań – kierowanie się prawem i przewidzianym trybem postępowania w wypełnianiu obowiązków, należyta staranność, sumiennosc i terminowość, wykonywanie zobowiązań zgodnie z ich treścią, przestrzeganie wewnętrznych reguł funkcjonowania jednostki, dokumentowanie określonych działań lub stanów faktycznych zgodnie z rzeczywistością we właściwej formie i terminach,

celowość działań jednostki, zgodność z celami określonymi dla kontrolowanej jednostki, osiągnięcie celów, zgodność z zamierzonymi, a faktycznymi skutkami działalności.

Podstawą do dokonania ustaleń były: przedłożone w toku kontroli dokumenty, które zostały zamieszczone także w formie elektronicznej w SOC CBD SG – KLP, skąd istnieje możliwość generowania wytworzonych dokumentów, związanych z prowadzoną kontrolą.

Zgromadzony materiał analizowano pod względem zgodności zapisów w dokumentacji służbowej z obowiązującym stanem prawnym.

Przyjęto, że ocena końcowa kontrolowanej działalności zostanie sporządzona na podstawie trzystopniowej skali, obejmującej: ocenę pozytywną, ocenę pozytywną pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywną.

Sposób wykonywania zadań w kontrolowanym obszarze, prawidłowość realizowania czynności służbowych przez funkcjonariuszy placówki, związanych z przeprowadzeniem kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przestrzeganie zasad i procedur określonych przepisami w obszarze objętym kontrolą oraz sprawdzenie przyjętych rozwiązań organizacyjnych, w tym zakresie, sprawowanie nadzoru nad realizacją zadań będących przedmiotem kontroli zostało **ocenione pozytywnie**.

Ocena ogólna została oparta na podstawie ustaleń kontroli udokumentowanych w aktach kontroli, a zebrany materiał pozwolił sformułować następujące oceny cząstkowe.

Kontrolą objęto 100% dokumentacji sporządzonej przez funkcjonariuszy placówki, w ramach kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 maja 2024 r. – 41 udokumentowanych kontroli, z czego sporządzono 30 protokołów kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej oraz 19 notatek z kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Dokonano również oceny dokumentacji w przedmiocie rozwiązań organizacyjnych dotyczących tematu kontroli w postaci: wewnętrznego podziału zadań, szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy kontrolowanej jednostki organizacyjnej, upoważnień, wewnętrznych poleceń. Kontroli została poddana także dokumentacja ewidencyjna tj. kompletność i rzetelność danych zawartych w CBD SG SOC KLP.

1. Prawidłowość przyjętych rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych uwzględniających realizację wyszczególnionych w temacie kontroli, ujęcie zadań w wewnętrznym podziale zadań, szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień funkcjonariuszy placówki w zakresie klp do realizacji czynności w ramach klp.

W okresie objętym kontrolą Komendant Placówki SG w Białej Podlaskiej zadania związane z prowadzeniem kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej, realizował na podstawie przepisów *ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach* oraz *ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego*⁷ z uwzględnieniem aktów normatywnych Straży Granicznej oraz poleceń wewnętrznych.

Zgodnie z § 5 pkt 10 Zarządzenia nr 119 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie *utworzenia placówek i dywizjonów Straży Granicznej, określenia ich terytorialnego zasięgu działania, a także określenia szczegółowego zakresu zadań terenowych organów Straży Granicznej oraz organizacji komend oddziałów, placówek i dywizjonów*⁸ - terenowe organy Straży Granicznej planują, organizują, kontrolują i kierują wykonywaniem przez podległych funkcjonariuszy zadań służbowych.

Zgodnie z § 8 pkt 13 ww. zarządzenia do zadań komendanta placówki w szczególności należy prowadzenie postępowań administracyjnych i wykonywanie zadań, o których mowa w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (...) ⁹

Ustalono, że szczegółowy zakres obowiązków i uprawnień kierownika jednostki kontrolowanej został określony w załączniku nr 20 do decyzji nr 31 Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej z dnia 7 kwietnia 2021 r. zmieniającej decyzję w sprawie *określenia właściwości zastępców Komendanta Oddziału i głównego księgowego oraz wprowadzenia szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień zastępców Komendanta Oddziału, głównego księgowego, kierowników komórek organizacyjnych, komendantów placówek, rzecznika prasowego Komendanta Oddziału – kierownika zespołu prasowego, inspektora do spraw przeciwpożarowych WK, pracowników Zespołu do spraw BHS/P WK, a także osób zajmujących stanowiska w zespole stanowisk samodzielnych*.¹⁰ Zgodnie z treścią ww. załącznika: Komendant Placówki SG w Białej Podlaskiej jest przełożonym funkcjonariuszy i pracowników Placówki oraz odpowiada za prawidłową i zgodną z obowiązującymi przepisami realizację zadań wykonywanych przez funkcjonariuszy i pracowników Placówki. W zakresie związanym z tematem kontroli do szczegółowego zakresu obowiązków Komendanta Placówki SG w Białej Podlaskiej w przyjętym okresie kontroli należało m.in. prowadzenie kontroli legalności pobytu, wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenie działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom, współdziałanie w zakresie prowadzenia kontroli legalności pobytu, wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom, z organami administracji publicznej (...).¹¹

Zespół kontrolerów zapoznał się z przyjętymi w placówce rozwiązaniami organizacyjno – funkcjonalnymi oraz przyjętym sposobem sprawowanego nadzoru służbowego w przedmiotowym

⁷ Dz. U. z 2024 r., poz. 572 – zwany dalej kpa.

⁸ Dz. Urz. KGSG z 2016 r., poz. 108.

⁹ Dz. U. z 2024 r., poz. 769 – zwana dalej ustawą o cudzoziemcach.

¹⁰ aktualizacja tytułu ww. aktu nastąpiła w dniu 2.08.2022 r. decyzją nr 42.

¹¹ ust. 2 pkt 25, 26.

619

zakresie. Posłużono się wewnętrznym podziałem zadań placówki, zakresami obowiązków funkcjonariuszy SG realizujących przedmiotowe zadania oraz wewnętrznymi aktami normatywnymi regulującymi zagadnienie.

W okresie objętym kontrolą, zadania poszczególnych komórek występujących w ramach struktury organizacyjnej jednostki kontrolowanej, znalazły odzwierciedlenie w ustalonym przez Komendanta Placówki SG w Białej Podlaskiej „*Wewnętrznym podziale zadań Placówki Straży Granicznej kat. II w Białej Podlaskiej*” z dnia 22.11.2022 r.¹²

W trakcie prowadzonej analizy dokumentacji służbowej oraz na podstawie wyjaśnień uzyskanych od Komendanta Placówki SG w Białej Podlaskiej, zespół kontrolerów ustalił, że komórką wewnętrzną realizującą kontrolę legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest Grupa do Spraw Cudzoziemców PSG w Białej Podlaskiej.

Zgodnie z ustalonym podziałem zadań, prowadzenie kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w celu ustalania stanu faktycznego w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących warunków wjazdu cudzoziemców na to terytorium i pobytu na nim, w tym również odwiedzających cudzoziemców umieszczonych w strzeżonym ośrodku oraz dostarczających paczki do strzeżonego ośrodka w przypadku ujawnienia okoliczności uzasadniających podjęcie kontroli należy do zadań Zespołu do spraw Działań Kontrolnych i Weryfikacyjnych Grupy do spraw Cudzoziemców. Natomiast przeprowadzanie doraźnych kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku ujawnienia okoliczności uzgadniających podjęcie kontroli, należy do zadań Referatu do spraw Kontroli Legalności Zatrudnienia oraz Zespołu do spraw Migracji wchodzących w skład Grupy do spraw Cudzoziemców.

Stwierdzone zostało, że wszyscy funkcjonariusze wskazanej komórki organizacyjnej placówki, realizujący zadania w zakresie klp, posiadali w swoich zakresach obowiązków i uprawnień punkt z zadaniem realizacji kontroli legalności pobytu cudzoziemców.¹³ Szczegółowy opis ustaleń dokonanych w przedmiotowym obszarze został zawarty w tabeli sporządzonej dnia 30.08.2024 r.¹⁴

Zespół kontrolerów ustalił w trakcie analizy dokumentacji, że realizacja powyższych zadań odbywała się w kontrolowanym okresie, głównie własnymi siłami placówki. Zostało również stwierdzone, że swoje działania placówka opierała na współdziałaniu z zewnętrznymi służbami tj. Policją.

Komendant Placówki SG w Białej Podlaskiej wskazał, że w zakresie kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariusze placówki współpracują z Policją, Służbą Ochrony Kolei, Państwową Inspekcją Pracy, Zakładem Karnym, powiatowymi urzędami pracy mającymi siedzibę w zasięgu terytorialnym Placówki SG w Białej Podlaskiej, Delegaturą Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej, Urzędem do Spraw Cudzoziemców, administracją Ośrodków dla Cudzoziemców mających siedzibę w zasięgu terytorialnym Placówki SG w Białej Podlaskiej, innymi placówkami Straży Granicznej. Mjr SG Kamil Deneka podkreślił, że jedną z form współpracy jest przekazywanie informacji o osobach nielegalnie przebywających na obszarze służbowej odpowiedzialności Placówki SG w Białej Podlaskiej lub co do których należy przeprowadzić czynności weryfikacyjne. W przypadku otrzymania informacji, w zależności od jej treści podejmowane są niezwłocznie lub planowo czynności zmierzające do weryfikacji informacji i przeprowadzenia kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Inną formą współdziałania są zaplanowane działania w ramach wspólnej służby patrolowej, podczas której realizowana jest kontrola legalności pobytu cudzoziemców. Wspólne działania realizowane są najczęściej z Policją, Służbą Ochrony Kolei oraz Państwową Inspekcją Pracy.

¹² Dokument został zatwierdzony przez Komendanta NOSG w dniu 12.12.2022 r. – utracił moc wewnętrzny podział zadań Placówki SG kat. II w Białej Podlaskiej z dn. 16.11.2021 r.

¹³ Akta kontroli, dowód nr 16.

¹⁴ Akta kontroli, dowód nr 16.

Współdziałanie z Policją oparte jest na Porozumieniu Komendanta Nadbużańskiego Oddziału SG i Komendanta Wojewódzkiego Policji w Lublinie, a także na Porozumieniu Komendanta Placówki SG w Białej Podlaskiej i Komendanta Miejskiego Policji w Białej Podlaskiej, które określa szczegółowy zakres i sposób współdziałania w zakresie uprawnień obydwu organów. Jednym z wielu zadań określonych w porozumieniu jest organizowanie, koordynowanie i uczestniczenie w działaniach dotyczących kontroli legalności pobytu i zatrudnienia cudzoziemców na terytorium Unii Europejskiej/Schengen, jak również przekazywanie informacji o osobach nielegalnie przebywających na obszarze służbowej odpowiedzialności Placówki SG w Białej Podlaskiej oraz innych obywatelach, którzy udzielają pomocy w bezprawnym przekraczaniu granicy państwowej. Działania planowane są w miejscach wytypowanych na podstawie analizy zagrożeń i realnych potrzeb np. miejsc, które skupiają cudzoziemców. Zazwyczaj poprzedzone są one pismem wskazującym na termin współdziałania, charakter działań. W kontrolowanym okresie 4 - krotnie prowadzono kontrolę legalności pobytu we współdziałaniu z Policją, każdorazowo czynności były poprzedzone korespondencją.¹⁵

Kontrola legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzana była również, bezpośrednio po uzyskaniu informacji np. od pracowników Delegatury Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej o możliwości pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wbrew obowiązującym przepisom prawa. Podejmowane wówczas czynności służbowe, miały na celu ustalenie stanu faktycznego w związku z pobytom cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W kontrolowanym okresie 2 - krotnie działania poprzedzone były informacją z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.¹⁶ Inną formą realizowanej kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uprzednio zaplanowane przeprowadzenie kontroli, np. po uzyskaniu informacji z urzędu o możliwym pobycie w rejonie służbowej odpowiedzialności placówki cudzoziemca, którego pobyt może być nielegalny. Informacja taka podlega weryfikacji na podstawie zapisów w dostępnych Straży Granicznej systemach informatycznych.

Kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że współdziałanie funkcjonariuszy Placówki SG w Białej Podlaskiej z Posterunkiem Straży Ochrony Kolei w ramach wspólnej służby patrolowej odbywa się na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 września 2004 r. w sprawie współdziałania Straży Ochrony Kolei z Policją, Strażą Graniczną i Inspekcją Transportu Drogowego¹⁷ oraz porozumienia zawartego przez Komendanta Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie i Komendanta Komendy Regionalnej Straży Ochrony Kolei w Lublinie z dnia 1 marca 2019 r. Współdziałanie polega, m.in. na prowadzeniu wspólnych działań związanych z kontrolą legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzanych w obszarze kolejowym, poprzedzonych wcześniejszym kontaktem telefonicznym.

W wyjaśnieniach złożonych na potrzeby prowadzonej kontroli Komendant Placówki SG w Białej Podlaskiej wskazał na współdziałanie z Państwową Inspekcją Pracy, które realizowane jest poprzez przekazywanie informacji o naruszeniu przepisów regulujących zasady pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Odnosnie doskonalenie zawodowego funkcjonariuszy z zakresu kontroli legalności pobytu, kierownik jednostki kontrolowanej wyjaśnił, że funkcjonariusze Grupy do spraw Cudzoziemców Placówki Straży Granicznej w Białej Podlaskiej uczestniczą w szkoleniach organizowanych lokalnie w placówce. Ostatnie z tematyki będącej przedmiotem kontroli zostało zrealizowane w lipcu 2023 r., kolejne zaplanowano na lipiec 2024 r.

W świetle powyższego stanu faktycznego, zespół kontrolerów stwierdził, że Komendant Placówki, w kontrolowanym obszarze właściwie wykorzystuje uzyskane informacje i odpowiednio podejmuje współpracę ze wskazanymi instytucjami.

¹⁵ Akta kontroli, dowód nr 15.

¹⁶ Akta kontroli, dowód nr 15.

¹⁷ Dz.U. 2004, nr 223, poz. 2262.

Z uwagi na fakt, że w powyższym obszarze nie zostały stwierdzone braki formalne, ani uchybienia, został on oceniony *pozytywnie*.

2. Legalność, rzetelność i celowość planowania, organizowania, przeprowadzania i dokumentowania kontroli legalności pobytu cudzoziemców przez uprawnionych funkcjonariuszy:

a) prowadzenie akt sprawy;

b) podstawy faktyczne planowania i przeprowadzania klp – planowanie i przygotowanie oraz sposób przeprowadzenia klp.

Wynik kontroli legalności pobytu, zgodnie z treścią art. 296¹⁸ ustawy o cudzoziemcach, jest dokumentowany poprzez sporządzenie notatki służbowej¹⁹ lub protokołu.²⁰

Zespół kontrolerów stwierdził, że kontrole prowadzone przez Placówkę SG w Białej Podlaskiej w zakresie legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podejmowane były zarówno w formie działań planowanych, jak i doraźnych.

Podejmowanie wspólnych działań z innymi organami uzależnione było od treści posiadanej informacji. Został stwierdzony również przypadek podejmowania czynności kontroli legalności pobytu osoby, która samodzielnie zgłosiła się do organu tj. w trybie doraźnym.

Realizowane czynności służbowe związane z prowadzoną kontrolą legalności pobytu były dokumentowane zgodnie ze wskazanym przepisem. W związku z tym zespół kontrolerów dokonał analizy dokumentacji pod kątem stwierdzenia, czy przestrzegano wymogów wynikających z art. 296 ustawy o cudzoziemcach.

Analiza wykazała, że po przeprowadzeniu kontroli w przypadku, gdy pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium – funkcjonariusze sporządzali protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W dalszej kolejności zespół kontrolerów stwierdził, że gdy pobyt cudzoziemca jest zgodny z przepisami, w zakresie warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, funkcjonariusze placówki sporządzali notatkę służbową z przeprowadzonych czynności.

W trakcie analizy dokumentacji, zespół kontrolerów stwierdził, że sporządzone protokoły zawierały elementy wyszczególnione w art. 297 ustawy o cudzoziemcach, jak też notatki służbowe zawierały elementy określone w art. 298 ustawy o cudzoziemcach.

W wyniku analizy i szczegółowej weryfikacji dokumentacji zgromadzonej i udostępnionej kontrolerom w toku czynności kontrolnych stwierdzono podjęcie czynności kontroli legalności pobytu nr 5/128/KLP/2024 wobec obywatela Ukrainy legitymującego się tymczasowym

¹⁸ Po przeprowadzeniu kontroli, w przypadku stwierdzenia, że pobyt cudzoziemca jest:

1) niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium, funkcjonariusz lub pracownik sporządza protokół kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) zgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium:

a) funkcjonariusz odnotowuje fakt przeprowadzenia kontroli w notatniku służbowym lub sporządza notatkę służbową,

b) pracownik sporządza notatkę służbową.

2. Organ Policji, Szef Urzędu, wojewoda lub organ Krajowej Administracji Skarbowej zawiadamia komendanta oddziału Straży Granicznej lub komendanta placówki Straży Granicznej właściwego do wydania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu o stwierdzeniu, po przeprowadzeniu kontroli, że pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium.

¹⁹ Notatka służbowa, o której mowa w art. 296 ust. 1 pkt 2, zawiera: 1) datę i miejsce sporządzenia notatki; 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli; 3) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca; 4) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 5) wynik kontroli; 6) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego notatkę; 7) imię i nazwisko tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

²⁰ Protokół, o którym mowa w art. 296 ust. 1 pkt 1, zawiera: 1) stopień, imię i nazwisko oraz numer legitymacji służbowej funkcjonariusza lub imię i nazwisko pracownika oraz numer i datę wystawienia upoważnienia, nazwę organu, który wystawił upoważnienie; 2) datę i miejsce sporządzenia protokołu; 3) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia kontroli; 4) miejsce przeprowadzenia kontroli; 5) imię i nazwisko, datę urodzenia oraz obywatelstwo kontrolowanego cudzoziemca; 6) miejsce pobytu i adres zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 7) opis okoliczności uzasadniających przeprowadzenie kontroli; 8) opis skontrolowanych dokumentów z podaniem ich numeru, okresu ważności oraz nazwy organu, który je wydał; 9) wynik kontroli; 10) podpis funkcjonariusza lub pracownika sporządzającego protokół; 11) podpis cudzoziemca lub adnotacje o przyczynach jego braku; 12) imię i nazwisko oraz podpis tłumacza, w przypadku gdy brał udział w przeprowadzaniu kontroli.

2. Kopię protokołu wydaje się cudzoziemcowi.
3. W przypadku gdy cudzoziemiec odmawia podpisania protokołu, pozostawia mu się odpis tego protokołu podpisany przez funkcjonariusza lub pracownika.

zaświadczeniem tożsamości cudzoziemca, wydanym w związku ze złożonym przez niego w dniu 5 stycznia 2024 r. wnioskiem o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku dokonanych sprawdzeń ustalono, że cudzoziemiec posiada decyzję w przedmiocie zobowiązania do powrotu, podlegającą przymusowemu wykonaniu oraz nałożony postanowieniem prokuratorskim zakaz opuszczania kraju. Realizowaną kontrolę legalności pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonariusze Placówki SG w Białej Podlaskiej zakończyli sporządzeniem protokołu.²¹

Odnosząc się do powyższego Komendant Placówki SG w Białej Podlaskiej wyjaśnił, że przy uwzględnieniu przepisów art. 130 § 3 pkt 2 kodeksu postępowania administracyjnego²², oraz art. 330 ust. 1 pkt 7 ustawy o cudzoziemcach²³, wskazujących kiedy nie wykonuje się decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu, po przeprowadzeniu kontroli stwierdzono, że pobyt cudzoziemca jest niezgodny z przepisami dotyczącymi warunków wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ich pobytu na tym terytorium.²⁴

Naczelnik Wydziału do spraw Cudzoziemców w swoich wyjaśnieniach wskazał, że konstrukcja prawna art. 330 ustawy o cudzoziemcach, wskazuje, iż konieczność jego zastosowania, następuje w przypadku wystąpienia którejkolwiek z okoliczności określonych w tym przepisie. Podkreślając dodał, że nastąpił zbieg okoliczności skutkujących uruchomieniem szczególnej, warunkowej ochrony przed wykonaniem decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu. W swoim stanowisku odniósł się również do przesłanki związanej z orzeczeniem w stosunku do cudzoziemca środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju, wskazując na stanowisko prezentowane w orzecznictwie sądowym²⁵, zaznaczając, że obowiązujące przepisy ustawy o cudzoziemcach nie przewidują możliwości uznania za legalny pobyt cudzoziemca z uwagi na wystąpienie takiej okoliczności.

Argumentacja kierownika jednostki kontrolowanej oraz Naczelnika Wydziału do spraw Cudzoziemców przedstawiona w powyższym zakresie została uwzględniona przez zespół kontrolerów.

Czynności, każdorazowo były dokumentowane także w formie elektronicznej w SOC CBD SG – KLP, skąd była możliwość generowania dokumentacji w formie papierowej.

W trakcie analizy dokumentacji z kontroli legalności pobytu, zespół kontrolerów stwierdził jeden przypadek nie wskazania w module KLP w kontroli nr 36/128/2024 w zakładce „wynik kontroli” miejsca pobytu i adresu zamieszkania cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W odpowiedzi Komendant Placówki wyjaśnił, że omyłkowo nie uzupełniono formatki. 2 września 2024 r. wpisano dane do systemu.²⁶

²¹ Akta kontroli, dowód nr 15.

²² Art. 130. Wpływ odwołania na wykonanie decyzji § 1. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu. § 2. Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji. § 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się w przypadkach, gdy: 1) decyzji został nadany rygor natychmiastowej wykonalności (art. 108); 2) decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu z mocy ustawy. § 4. Decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z zadaniami wszystkich stron lub jeżeli wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

²³ Art. 330. Odstąpienie od wykonania decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu 1. Decyzji o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu nie wykonuje się, gdy: 1) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu ochrony międzynarodowej lub 2) wobec cudzoziemca toczy się postępowanie w sprawie udzielenia mu zgody na pobyt ze względów humanitarnych, zgody na pobyt tolerowany lub zezwolenia, o którym mowa w art. 176, lub 3) cudzoziemcowi udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany lub zachodzą przesłanki do jej udzielenia, lub 4) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie: a) wizy Schengen upoważniającej tylko do wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanej w celu, o którym mowa w art. 60 ust. 1 pkt 23, lub b) zezwolenia, o którym mowa w art. 181 ust. 1, lub 5) cudzoziemiec przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170, lub 6) cudzoziemiec jest małżonkiem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i nie sprzeciwiają się temu względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że celem zawarcia związku małżeńskiego lub jego istnienia jest obejście przepisów określających zasady i warunki wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdu przez to terytorium, pobytu na nim i wyjazdu z niego, lub 7) wobec cudzoziemca orzeczono w Rzeczypospolitej Polskiej środek zapobiegawczy w postaci zakazu opuszczania kraju, lub 8) cudzoziemiec zadeklarował zamiar złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w przypadku, o którym mowa w art. 28 ust. 1 lub 2 lub art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

²⁴ Akta kontroli, dowód nr 12.

²⁵ Akta kontroli, dowód nr 13.

²⁶ Akta kontroli, dowód nr 17.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt. 2 ustawy o cudzoziemcach *Organ podejmujący czynności kontrolne wobec cudzoziemca poucza pisemnie w języku dla niego zrozumiałym o zasadach i trybie postępowania i przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach.*

Odnosząc się do kontroli:

- nr 38/128/KLP/2024, nr 41/128/KLP/2024 - zespół kontrolerów stwierdził zastosowanie wobec obywateli Ukrainy pouczenia w języku rosyjskim.²⁷

W odpowiedzi kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że w obu przypadkach obywatele Ukrainy deklarowali znajomość języka rosyjskiego.²⁸

- nr 9/128/KLP/2024, nr 11/128/KLP/2024, 16/128/KLP/2024 - zespół kontrolerów stwierdził zastosowanie wobec obywateli Indonezji pouczenia w języku angielskim.²⁹

Uzasadniając powyższe Komendant poinformował, że obywatele Indonezji na etapie przeprowadzania kontroli legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej deklarowali znajomość języka angielskiego i w związku z powyższym cudzoziemcom wręczono pisemne pouczenie w języku angielskim.³⁰

- nr 27/128/KLP/2024, nr 33/128/KLP/2024 - zespół kontrolerów stwierdził zastosowanie wobec obywateli Gruzji pouczenia w języku rosyjskim.³¹

W przedłożonych wyjaśnieniach kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że obywatele Gruzji na etapie przeprowadzania kontroli legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej deklarowali znajomość języka rosyjskiego i w związku z powyższym cudzoziemcom wręczono pisemne pouczenie w języku rosyjskim.³²

- nr 31/128/KLP/2024 - zespół kontrolerów stwierdził zastosowanie wobec obywatela Ukrainy pouczenia w języku polskim.³³

Odnosząc się do powyższego kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że obywatel Ukrainy na etapie przeprowadzania kontroli legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej deklarował znajomość języka polskiego i w związku z powyższym cudzoziemcowi wręczono pisemne pouczenie w języku polskim, dalsze czynności w postępowaniu administracyjnym były prowadzone w języku polskim. W wyjaśnieniu kierownik jednostki kontrolowanej dodał uzasadniając powyższe, że cudzoziemiec jest uczniem polskiej szkoły zawodowej.³⁴

- 40/128/KLP/2024 - zespół kontrolerów stwierdził zastosowanie wobec obywateli Maroko pouczenia w języku angielskim.³⁵

W odpowiedzi kierownik jednostki kontrolowanej wskazał, że w obu przypadkach obywatele Maroko deklarowali znajomość języka angielskiego.³⁶

Zespół kontrolerów, uwzględnił powyższe wyjaśnienia.

Z uwagi na fakt, że w tym obszarze nie zostały stwierdzone braki formalne, ani uchybienia, został on oceniony *pozytywnie*.

3. Formy oraz sposób sprawowania i dokumentowania nadzoru służbowego nad kontrolowaną działalnością.

Na podstawie wyjaśnień i dokumentacji przedstawionej przez kierownika jednostki kontrolowanej, zespół kontrolerów ustalił, że w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 maja 2024 r. nadzór nad realizacją zadań z zakresu klp sprawowany był bezpośrednio przez kierownika Grupy do Spraw Cudzoziemców oraz kierownika Zespołu do Spraw Działań Kontrolnych i Weryfikacyjnych. W przypadku absencji nadzór nad czynnościami służbowymi realizowany był

²⁷ Akta kontroli, dowód nr 15.

²⁸ Akta kontroli, dowód nr 12.

²⁹ Akta kontroli, dowód nr 15.

³⁰ Akta kontroli, dowód nr 17.

³¹ Akta kontroli, dowód nr 15.

³² Akta kontroli, dowód nr 17.

³³ Akta kontroli, dowód nr 15.

³⁴ Akta kontroli, dowód nr 17.

³⁵ Akta kontroli, dowód nr 15.

³⁶ Akta kontroli, dowód nr 17.

przez funkcjonariuszy zastępujących kierowników, podanych do rozkazu dziennego Komendanta Nadbużańskiego Oddziału SG. Zgodnie z poleceniem Komendanta Nadbużańskiego Oddziału SG nr 6/WCU z 2 czerwca 2023 r. z przeprowadzanego nadzoru sporządzane były comiesięczne notatki służbowe. W przypadku stwierdzonych błędów lub nieprawidłowości w sporządzanej dokumentacji w notatce służbowej osoba nadzorująca, wskazywała działania naprawcze, ukierunkowane na podnoszenie wiedzy i kompetencji przez funkcjonariuszy realizujących czynności służbowe w określonym zakresie. Z dokumentem zapoznawany był Komendant placówki oraz jego Zastępca odpowiedzialny za nadzór nad czynnościami pionu cudzoziemskiego.

Notatka służbowa sporządzona w ramach nadzoru jest omawiana przez kierownika grupy lub kierownika zespołu z funkcjonariuszami realizującymi czynności kontroli legalności pobytu, celem zapoznania się, przeanalizowania i zastosowania zaleceń oraz wniosków, co stanowi również element szkolenia.

Ponadto uzyskano informację od kierownika jednostki kontrolowanej, że nadzór merytoryczny nad realizacją czynności kontroli legalności pobytu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, wykorzystywania systemów teleinformatycznych pod kątem kompletności wprowadzonych danych i uzupełnienia niezbędnych formatek sprawuje Wydział do Spraw Cudzoziemców.³⁷

Czynności kontrolne wykazały bieżące egzekwowanie przez Wydział do spraw Cudzoziemców wprowadzanych poleceń oraz podejmowanie działań naprawczych w przypadku ujawnianych nieprawidłowości.

W związku z tym, że zespół kontrolny nie stwierdził naruszenia obowiązujących w tym obszarze przepisów, realizacja zadań w tym zakresie, została oceniona **pozytywnie**.

IV. Wnioski/zalecenia:

Z uwagi na brak stwierdzonych nieprawidłowości oraz pozytywną ocenę w zakresie kontrolowanej jednostki organizacyjnej, odstąpiono od formułowania wniosków i zaleceń.

V. Zgodnie z treścią art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

VI. Wystąpienie pokontrolne sporządzone w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 jest przeznaczony dla kierownika jednostki kontrolowanej.

.....
podpis kierownika jednostki kontrolującej

Wyciągam zgodę na udostępnienie u BIP
po ocenie ryzyka, podstawie § 4 ust. 1 Dekrety
Kameralne NUSG z dn. 19.06.2017r.

Egz. nr 1 – Komendant PSG w Białej Podlaskiej
Egz. nr 2 – aa.
Sporządził i wykonał: zespół kontrolerów, tel. IP: 6655249
Dnia: 13.11.2024 r.

³⁷ Akta kontroli, dowód nr 8.